

Jaarverslag Stichting Rura 2021

Evenals in 2020 zijn ook de geplande Rura-activiteiten in het verslagjaar 2021 vanwege corona grotendeels in het water gevallen, dan wel op een heel andere wijze (gedeeltelijk) uitgevoerd. Gelukkig verscheen wel de *Spiegel van Roermond*, een jaarlijks vast baken voor onze donateurs en andere geïnteresseerden in de Roermondse geschiedenis.

Bijeenkomsten

Ten behoeve van de beoogde voorjaarsbijeenkomst zou hetzelfde programma gepresenteerd worden, als eerder geprogrammeerd voor de najaarsbijeenkomst in 2020. Maar net als toen moest ook in maart 2021 onze bijeenkomst vanwege de opnieuw opvlammende coronapandemie wederom afgelast worden. Heel spijtig, want met Theo Beckers en Wim Berger waren twee uitstekende sprekers bereid gevonden om te vertellen over de manier waarop de bevrijding van Roermond vanuit de kelders werd beleefd. Gelukkig kon de najaarsbijeenkomst op 13 oktober 2021 wel doorgang vinden. Maar nu met een ander programma, getiteld: 'Een biografie van Pierre Cuypers en zijn werk'. Meer dan honderd bezoekers waren aanwezig in Het Forum en zij kregen een afwisselend programma voorgeschoteld. Jeannine Hövelings vertelde vol trots over de fraaie aanwijzing van het Cuypershuis tot *Iconic House*. Meer dan twintig moderne museumwoningen in Nederland zijn verenigd in het *Iconic Houses Netwerk*. De belangrijkste architecten uit de vorige eeuw zijn hierin vertegenwoordigd. Daarin mocht het Cuypershuis dus niet ontbreken. Louis Wolters nam de aanwezigen in de vorm van een quiz mee door het leven van Cuypers. Een mooie presentatie, waarbij eenieder de eigen kennis kon testen. Als afsluiting van het programma kregen de aanwezigen een voorschotje op het muziektheaterstuk over het leven van Pierre Cuypers. Moud Stroux, Wouter van der Horst, Geert Belgers en Ton Nizet namen hun gehoor alvast mee naar maart 2022 als het theaterstuk in de Oranjerie opgevoerd gaat worden. Dat wordt een aanrader! Na afloop was er onder het genot van een drankje een gezellige nazit. Er was niet alleen veel waardering voor het programma. Ook het feit dat men op deze wijze de gelegenheid had elkaar in Ruraverband weer te ontmoeten, werd toegejuicht.

Theo Willemsen

Oud-Ruravorzitter Theo Willemsen is op 19 februari 2021 overleden. Hij is 75 jaar geworden. Als opvolger van Leen van Marion was Theo Willemsen Ruravorzitter in de periode 2010-2014, waarna Jacques Breugelmans hem opvolgde. Bij zijn afscheid is Theo Willemsen onderscheiden met de erespeld van Rura. Ook ontving hij de *Christoffel* voor zijn verdiensten voor de stad Roermond, een besluit van het College van Burgemeester en Wethouders van Roermond. De motivering is in het Gulden Boek opgenomen: 'De heer Willemsen heeft als voorzitter van de Stichting Rura en de Stichting Oude Kerkhof grote verdiensten gehad voor het behouden en verbeteren van het cultuurhistorische erfgoed van de Stad Roermond'.

Herdenkingsmonument Heerenveen

Op het gedenkteken dat in 2013 werd opgericht ter nagedachtenis aan de Limburgse kinderen die in 1945 overleden tijdens de evacuatie in Friesland, moest nog een belangrijke aanpassing plaatsvinden, omdat de naam van de Roermondse Gertrudis Nelissen onjuist geschreven bleek. Dat is inmiddels hersteld en het monument heeft daarnaast een opknappbeurt gekregen. Het was de bedoeling om met een grotere delegatie bij de hernieuwde onthulling aanwezig te zijn, maar ook deze activiteit liep heel anders dan bedoeld. Louis

Wolters (secretaris) en Frank de Vries (voorzitter) bezochten het monument. De herinnering aan de jonge slachtoffertjes ontroert, maar ook het feit dat we hen nimmer zullen vergeten!

Poëzietableau Leeuwarden

Bij de ingang van de Sint-Bonifatiuskerk van Leeuwarden (in de volksmond de Bonifaas) is inmiddels een poëzietableau onthuld met een gedicht van de Roermondse dichteres Meity Völke. De poëzieroute slingert door Friesland en het tableau in Leeuwarden besteedt extra aandacht aan de gastvrijheid waarmee het merendeel van de tienduizenden geëvacueerde Roermondse in de bange maanden van het voorjaar 1945 in die provincie onderdak vond. De route met zijn vele tableaux is een blijvende markering in de herdenkingsactiviteiten rondom 75 jaar bevrijding in Friesland. De onthulling vond na eerdere afgelastingen vanwege corona uiteindelijk toch nog op heel bescheiden schaal plaats. Daardoor konden slechts enkele mensen aanwezig zijn. Om de band tussen Roermond en Leeuwarden te onderstrepen werd bij het begin van de bijeenkomst tegelijkertijd in de Kapel in 't Zand als ook in de Bonifaas een kaars aangestoken bij Onze Lieve Vrouwe in 't Zand, die tijdens de evacuatie eveneens onderdak had gevonden in Friesland. Rector Karel Weerkamp en Ruravorzitter Frank de Vries deden dat bij het originele beeld in de Kapel, pastoor Van der Wal bij de kopie in de Bonifaas. Locoburgemeester Angely Waajen vertegenwoordigde op ons verzoek in Leeuwarden ook Rura en bood bij die gelegenheid de Friese Commissaris van de Koning Arno Brok een exemplaar aan van de 2021-uitgave van de *Spiegel van Roermond*. Daarmee was hij, gelet op zijn uitnodiging aan het Rurabestuur voor een bezoek zodra dat weer mogelijk is, zeer ingenomen.

Kerkenvisie gemeente Roermond

De gemeente Roermond nodigde Rura uit om deel te nemen aan de Kerkenvisie, een landelijke inventarisatie en verkenning van de toekomst van religieus erfgoed en de monumentale opgaven waarvoor men zich hierbij gesteld ziet. In dat kader hadden voorzitter en secretaris een uitgebreid (digitaal) gesprek met de onderzoekster. Het verslag ervan is nog niet ontvangen. Dit programma is een initiatief vanuit het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en betreft een driejarig samenwerkingsverband tussen verschillende partijen die zich inzetten voor religieus erfgoed. Voor Rura betreft het de St.-Josephkapel in De Weerd, de Ursulinenkapel en de voormalige synagoge.

De synagoge

Al vele jaren heeft Rura het beheer over de synagoge. De ingang ernaartoe is lange tijd onbegaanbaar geweest vanwege verbouwingen aan de beide panden naast die ingang. Intussen zijn de werkzaamheden zover gereed, dat na extra schoonmaakwerkzaamheden de synagoge weer bezocht kan worden. Tijdens Open Monumentendag in september konden enkele honderden bezoekers begroet worden. Op verzoek van de Joodse Gemeente NIHS Limburg is Rura in gesprek om het eigendom van het synagoge-gebouw te verkrijgen. Rura staat daar positief tegenover, met name vanwege het belang van dit gebouw en het behoud ervan voor Roermond.

Watersnood

De St.-Josephkapel in De Weerd kreeg het met de overstromingen in juli zwaar te verduren. Net als de vele bewoners van deze buurtschap. Zo'n 180 cm water stond er in de kapel en toen het water zich bijna even snel als het kwam weer had teruggetrokken, moest er een dikke laag modder en andere vuiligheid worden opgeruimd. Het is aan een actie op Facebook te danken dat er zich uit werkelijk alle delen van het land op 24

juli een groep van zo'n dertig personen meldde om te helpen bij die grote schoonmaak. Uitgerust met emmers, schoonmaakmiddelen, professionele schoonmaakapparatuur, watertrekkers, hogedrukspuiten enzovoort. En met versterkingen tot aan vlaai, cup-cakes en drankjes toe. Toen de meesten van hen even stillletjes als zij die ochtend opgedoken waren, in de loop van de middag weer geruisloos verdwenen, konden we hen niet eens meer persoonlijk onze grote dank overbrengen. Onbaatzuchtige hulp en support voor cultureel erfgoed bestaat dus wel degelijk!

Van de bestuurstafel

Het aantal fysieke bijeenkomsten is ook voor het bestuur beperkt geweest. Daardoor konden enkele thema's niet voldoende besproken worden, zoals aanvulling van het bestuur en het verder toekomstbestendig maken van Rura als organisatie. De meeste lopende zaken werden in de tussentijd rechtstreeks tussen de betrokken bestuurders kortgesloten. Tijdens de vergaderingen in het laatste deel van 2021, toen wij wel konden samenkomen, werd o.a. afscheid genomen van onze stadsarchivaris Hans van de Mortel. Niet echter als Rurabestuurder, want de verbondenheid en de thema's vindt hij veel te mooi om ons los te laten. We zijn blij dat Hans ook na zijn pensioen Rurabestuurder blijft. Zijn opvolger Jac Lemmens (gedeeltelijk stadarchivaris in Roermond en in Weert) heeft qualitate qua zijn plek in ons bestuur overgenomen.

Wij spraken o.a. over de verschillende activiteiten die hierboven beschreven zijn. Maar ook over het bekende wegwijk aan de Minderbroedersstraat, waaraan sinds lange tijd een lantaarn ontbreekt. Het is een strijd om die weer terug te krijgen. De lantaarn is namelijk zoekgeraakt tijdens werkzaamheden door de firma ZIUT (tegenwoordig Spie). Dat laat onverlet dat de lantaarn op de een of andere wijze terug moet komen. Desnoods als replica. Rura heeft het wegwijk in beheer, vandaar onze betrokkenheid.

Er is, samen met een gemeentelijke afvaardiging, met Hein van der Bruggen gesproken over de toekomst van het project Stolpersteine, waardoor er in Roermond meer en meer van deze herdenkingsstenen geplaatst worden om slachtoffers van de Holocaust te blijven herdenken. Rura heeft aangeboden via een werkgroep van ons bestuur daarbij de helpende hand te bieden. De werkgroep is er dan niet alleen om toe te zien op het onderhoud en de schoonmaak van de Stolpersteine, maar wil samen met jongeren werken aan het leggen van deze stenen, het achterhalen en publiceren van de geschiedenis van de personen aan wie ze moeten herinneren, en vooral hen ook letterlijk een gezicht geven door foto's te zoeken en toe te voegen. Het vele goede werk van Hein van der Bruggen moet voortgezet worden door een jongere generatie!

Ook de Cattentoren stond op de agenda wat onderhoud betreft. Een aantal bomen in de directe omgeving moest gekapt worden vanwege gevaar voor de omgeving. Bij storm zou het risico op schade aan de Cattentoren of aan auto's op de parkeerplaats te groot zijn. Drie van de vier bomen bleken bij een inspectie dood en dus moest er ingegrepen worden. We gaan bekijken op welke wijze de Cattentoren straks weer keurig 'in het groen' kan komen te liggen.

Via de Werkgroep Archeologie nam Rura deel aan de Nationale Archeologiedagen 2021. Onder de bezielende leiding van Ton Lupak heeft de werkgroep een herstart gemaakt met het bergen en wassen van de derde glasvondst in Roermond. Vanwege de winterperiode en corona lagen de werkzaamheden een tijd stil, maar men is dus weer enthousiast aan de gang. Tijdens de Nationale Archeologiedagen werden de activiteiten aan geïnteresseerde bezoekers getoond.

Eind oktober 2021 promoveerde Hein van der Bruggen aan het Instituut voor Regiostudies en het Centrum voor Religiewetenschappen in Leiden op zijn proefschrift getiteld: Aspecten van Joods leven in Roermond en Midden-Limburg 1275-2018. Het zal een belangrijke bijdrage blijken in het blijven gedenken in Roermond en Midden-Limburg.

Financiën

De teruggang van het aantal donateurs is een steeds terugkomend punt van zorg. Gelukkig zijn er de extra giften, waarmee ook dit jaar de inkomsten nog voldoende op peil blijven om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Het bestuur maakt bij alle uitgaven uiteraard een afweging in prioriteiten en dat leidt tot een gezonde financiële situatie. Dank aan alle donateurs is zeer op zijn plaats. Maar evenzo willen we ook hen wederom vragen om Rura te blijven promoten. Voor het duurzame voortbestaan is een stevig bestand van donateurs immers noodzakelijk.

Het bestuur bestaat in 2021 uit:

Frank de Vries, voorzitter

Louis Wolters, secretaris

Frank Slenders, penningmeester

Jac. Lemmens

Hans van de Mortel

Saskia Mouchart

Marianne Muller-Klaar

René Roosjen